

[Aksel Larsen.]

bejde. Lovene af 30. juni 1919 og af 13. marts 1922 har næsten enslydende hovedregler, gående ud på, at staten efter en koncessionsperiodes udløb skal have adgang til at overtage selskabernes ejendele på nærmere i koncessionerne fastsatte vilkår, at staten skal have adgang til at deltage i alle kapitaludvidelser med mindst halvdelen, og at staten skal have adgang til at føre indgående tilsyn med selskabernes ledelse og drift. De nævnte regler for en kommende statsovertagelse var foreslået af kommissionen og blev optaget i koncessionerne; de er klare og lethåndterlige. Staten har ved koncessionsperiodens udløb ret til mod et forudgående varsel på et år at udløse samtlige aktier til en kurs af 125. Indløser staten ikke samtlige aktier, forbliver koncessionen i kraft i 5 år til, hvorpå staten har samme indløsningsret — og så videre — indtil samtlige aktier måtte være indløst.

Da de 20 år lakkede mod enden, benyttede staten ikke sin ret til på de nævnte gunstige vilkår at overtage selskaberne og etablere enhedstelefonen. Daværende minister for offentlige arbejder, hr. N. Fisker, nedsatte derimod telefonudvalget af 1937, som ikke fik nogen repræsentanter for folketinget eller partierne, men derimod repræsentanter for selskaberne, deres personale, abonnenter og staten som medlemmer. Denne kommission stillede ikke forslag om umiddelbar overgang til enhedstelefon med statsdrift, men stillede forslag om, at dette skulle forberedes gennem statsovertagelse af aktiemajoriteten i selskaberne, skærpede regler for statstilsynets myndighed, ændrede regnskabs- og afskrivningsbestemmelser, begrænsning af årsudbyttet til 7 pct. og adgang for staten til at besætte 5 af de 9 bestyrelsespladser i hvert selskab. På dette grundlag blev der givet nye koncessioner, denne gang dog kun for 10 år, hvilket vel må sige, at man påregnede statsovertagelse efter denne periode.

Statens finansielle forhold ved udløbet af perioden var imidlertid efter den tyske besættelse sådanne, at det ville blive vanskeligt at tilvejebringe den fornødne kapital til overtagelsen; og koncessionerne, som hidtil havde haft forskellig udløbstid, forlængedes, således at de alle udløber på samme dato, nemlig med udgangen af februar 1962.

Der blev tillagt statstilsynet, nu kaldet telefontilsynet, en væsentlig større kompetence end tidligere, og der blev oprettet et „samarbejdsudvalg“, som fik til opgave at fremme størst mulig ensartethed på alle felter mellem post- og telegrafvæsenet og de 3 selskaber.

Så vidt det historiske, om hvilket der kunne siges meget mere, men det vil jeg lade ligge; det sagte må være nok. Hvad den øjeblikkelige tilstand angår, er forholdet altså det, at vi i dette lille land har 3 i princippet private selskaber, der driver telefonvæsenet i hvert sit geografiske område, Sjælland med Lolland-Falster og Bornholm, Fyn og Jylland.

I 2 andre områder, Møn og Sønderjylland, ejer og driver staten det lokale telefonvæsen. De 5 områder forbindes af rigstelefonen. Det burde være let at indse, at denne telefonmæssige opplittedhed er urimelig i et land som Danmark, at den medfører tekniske og administrative vanskeligheder, og at telefonabonnenterne ikke bliver så godt betjent, som det vil være teknisk muligt med en enhedstelefon, men ganske vist til gengæld må betale mere for at kunne telefonere.

Alle post- og telegrafvæsenets ledende folk, ingeniører som administratorer, er da også tilhængere af enhedstelefonen. Det synes til gengæld de ledende folk ved de koncessionerede selskaber ikke at være; men de spræller unægtelig noget i deres eget telefonnet, når de skal forsøge at forsvare, ja, endogså at rose en ordning, hvor staten og 3 telefonselskaber — altså 4 forskellige telefonforetagender — skal arbejde sammen, men samtidig sideløbende udfører samme slags teknisk arbejde, hvilket beslaglægger flere teknikere og anden arbejdskraft i et land med næsten kvælende tekniskmangel — og på telefonabonnenternes bekostning. Hør blot, hvad afdelingsingeniør i KTAS Viggo Johansen skrev i bladet Ingeniørens A-udgave for 1957 om, hvad der foregår i telefonhuset i Borups Allé:

„Bygningen kan tillige tages som et symbol for det intime samarbejde, der er teleadministrationerne imellem. Selve huset er bygget af Københavns Telefon Aktieselskab, der tog det i brug i 1953, og det er post- og telegrafvæsenet, der